

[Krag.]

Børneforsorg, men ikke Skolevæsen; men man vil jo nødvendigvis blive tvunget ind derpaa gennem den Vanrøgt, som mange Forældre, hvis et Skolevæsen mangler, vil lade deres Børn blive udsat for i Henseende til Undervisning i de grundlæggende Fag.

Skolen skal være en Privatsag! Men hvad tror man ikke det vil komme til at betyde for en kulturel Nedgang hos de kommende Slægter? Nu koster det offentlige Skolevæsen Staten og Kommunen henimod 100 Mill. Kr. om Aaret, det vil sige ca. 200 Kr. pr. Barn. Tror man, at dette Beløb eller blot en betragtelig Del deraf kan spares gennem Retsforbundets Ordning? Ja, skal det spares, vil det jo sige, at Børnenes Undervisning skal Forældre eller Forældre-kredse paatage sig, og Byrderne deraf vil for børnerige Familier blive fuldstændig utaaalelige. Nu bæres Byrderne derved gennem Skatterne i det Forhold, som Skatte- evnen betinger.

Og saaledes kunde der fortsættes. Jeg synes det er aldeles ubegribeligt, at nogen for Alvor kan vove at paastaa sligt, som Retsforbundet her stiller Forslag om, og som faktisk betyder en Overvæltning af Byrden paa de økonomisk svage, som disse ikke kan bære.

Lad mig nævne f. Eks. Sygehusbehandlingen. Der foregaar her i Landet paa Syge- huse, drevet af offentlige Myndigheder, en Sygepleje, som omfatter ca. 6 Mill. Patient- dage og henved 200 000 Patientsenge, Bekostningen er ca. 10 Kr. pr. Sygedag eller ca. 60 Mill. Kr. aarlig. Ubemidlede betaler op til et Par Kroner pr. Dag, men selv om man nu satte det offentliges Nettoudgifter blot til 6 Kr. pr. Dag, ja, saa blev der her Tale om en Sygehusudgift paa 40 Mill. Kr., som nu bæres gennem Skatteydelsen, men som, efter Retsforbundets Forslag, Befolkningen maa bære uden Hensyn til økonomisk Evne. Jeg synes, det er en fuldkommen barok Tanke.

Hvorledes man i det hele taget kan tænke sig at overlade Organisationen og Ad- ministrationsen af hele dette store Forvalt- ningsomraade til private, er mig ubegribe- ligt. Vi har jo en Ordning, som staar fuldt paa Højde med alle andre Landes, baseret paa en ensartet og betryggende videnskabe- lig og administrativ Tilrettelægning. Alt dette tænker Retsforbundet sig Muligheden af at styrte over Ende, med det Kaos som deraf vil følge. Jeg forstaar meget godt, at man kan skrive sligt, men at man virkelig i ramme Alvor tør stille Forslag om dets Gennemførelse, forstaar jeg ikke.

Statens Opgaver skal være gratis Rets- pleje, Politi, Værn for Landet, naturligvis kun under Politivæsenet, Varetagelse af danske Borgeres retlige Anliggender i Ud- landet; det betyder dog vel sagtens, at der skal være et Udenrigsstyre. Saa skal der være visse hygiejniske Forholdsregler, Ved- ligholdelse og Nyanlæg inden for Vejvæ- senet, Gadevæsenet, Fyr- og Vagervæsenet, og endelig skal der være Tilsyn med Enerets- bevillinger; thi saadanne skal gives til Drift af Jernbaner, Havne, Kanaler o. s. v. Alt sligt skal altsaa være privat.

Kommunernes Opgaver er det vanske- ligere at angive, thi i Programmet siges kun, at Kommunerne skal varetage de Opgaver, som paalægges dem af Staten. Hvad dette skal være for Opgaver er der ikke sagt noget om i Programmet, og heller ikke gennem Forslaget eller Bilagene dertil faar man nogen Oplysning i saa Henseende. Men jeg maa dog gaa ud fra, at det er ganske be- tydelige Opgaver, Kommunerne skal have, da de dog skal have de $\frac{2}{5}$ af Grundskylden, eller ca. 100 Mill. Kr. aarlig. Jeg maa dog antage, at det betyder, at de skal røgte en betydelig Del af de Opgaver, som hidtil er faldet inden for Partiets Udgiftsprogram, og til Løsning af disse Opgaver har man Grund- skylden med et Beløb til Stat og Kommuner paa mellem 250 og 300 Mill. Kr. aarligt.

Man regner med en samlet Grundværdi paa 4 800 Mill. Kr.; 5 pCt. deraf giver jo noget mindre, men lad os saa regne med en vis Værdiforøgelse gennem hele Reformens Virkning; gennem andre Skatters Bortfald, og lad os ogsaa regne med de 250 Mill. Kr., fordelt med 150 til Staten og 100 til Kom- munerne, det bliver dog alt, hvad der er til Raadighed. Dertil kommer saa det, man kalder Udbyttet af Eneretsbevillinger. Jeg tror ikke, man skal regne dette Udbytte synderlig højt; jeg tror ikke, Eneretten til at drive Statsbanerne tør antages at ville bringe synderlige Værdier ind i Kassen, og jeg er heller ikke vis paa, at Eneretten til at drive Havnene, naar man skal tage dem alle med, vil være synderlig indtægtsgivende, end sige Eneretten til at drive det kgl. Teater — og saaledes kunde vi fortsætte.

Derimod kunde naturligvis nok Ene- retten til at drive de nuværende kommunale Værker, Gas-, Elektricitets- og Vandværker, give en ikke helt ubetydelig Indkomst; men her er der saa bare det i Vejen, at en saadan Indkomst slet ikke maa fremkomme, idet det udtrykkeligt siges, at der ikke maa af- kræves Forbrugerne nogen monopoliseret Overpris. Det vil altsaa sige, at hele den indirekte Beskatning, som nu gennem For-